

Till Styrelsen för Göteborgs Hamn AB

Årsstämma 2017

Styrelse och ägare för **Göteborgs Hamn AB** inbjudes härmed att delta vid Årsstämma **måndagen den 6 mars 2017, kl.15.00 ombord M/S Hamnen.**

Program

14.45	<i>Samling och ombordstigning vid Amerikaskjulet</i>
15.00	<i>Årsstämma</i>
	<i>Konstituerande styrelsemöte</i>
	<i>Presentation av Hamnkaptén Åsa Kärnebro</i>
17.00(ca)	<i>Avslut vid Amerikaskjulet</i>

Föredragningslista och handlingar för Årsstämman bifogas.

Göteborg den 24 februari 2017
Enligt uppdrag

Magnus Kårestedt

Avanmälan meddelas Carina Larsson senast 2 mars, E-post: carina.larsson@portgot.se
tel: 031-368 7589

FÖREDRAGNINGSLISTA

Årsstämma med aktieägarna i **Göteborgs Hamn AB** den 6 mars 2017.

1. Val av ordförande vid stämman.
2. Upprättande och godkännande av röstlängd.
3. Fastställande av dagordning.
4. Val av en eller två protokolljusterare.
5. Prövning om stämman blivit behörigen sammankallad.
6. Framläggande av årsredovisning och revisionsberättelse.
7. Framläggande av lekmannarevisorernas granskningsrapport.
8. Beslut om fastställelse av resultat- och balansräkning.
9. Beslut om dispositionen beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen.
10. Beslut om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och den verkställande direktören.
11. Fastställande av arvoden åt styrelsen och lekmannarevisorerna.
12. Rapport om Göteborgs kommunfullmäktiges utseende av styrelseledamöter och suppleanter för dessa.
13. Val av revisor.
14. Rapport om Göteborgs kommunfullmäktiges utseende av lekmannarevisorer och suppleanter för dessa.
15. Stämman avslutas.

ÅRSREDOVISNING

2016-01-01--2016-12-31

för

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

Årsredovisningen omfattar:

	Sida
Förvaltningsberättelse	2
Resultaträkning	9
Balansräkning	10-11
Rapport över förändring i eget kapital	12
Kassaflödesanalys	13
Noter	14-30

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

ÅRSREDOVISNING FÖR GÖTEBORGS HAMN AB

Styrelsen och verkställande direktören för Göteborgs Hamn AB avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 2016-01-01--2016-12-31.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Verksamhetens art och inriktning

Göteborgs Hamn AB har till uppgift att skapa förutsättningar för ett starkt, effektivt och hållbart skandinaviskt godsnav i Göteborg. Detta innebär att Göteborgs Hamn AB ansvarar för att förvalta och utveckla hamnens mark, fastigheter och vattenområden så att dessa används på ett optimalt sätt utifrån ett tillväxt- och lönsamhetsperspektiv. Göteborgs Hamn AB upplåter, via koncessions- och arrendeavtal, en del av sin mark och sina anläggningar för hamnoperation till externa operatörer. Göteborgs Hamn AB utövar tillsyn och trafikledning inom hamnområdet samt svarar för övergripande säkerhetsfrågor i hamnområdet i nära samarbete med berörda myndigheter. Göteborgs Hamn AB samordnar och marknadsför godsnavet Göteborg, vårdar varumärket Göteborgs hamn och verkar för rätta förutsättningar för en långsiktig och hållbar tillväxt av godsnavet. Bolaget är moderföretag i en koncern omfattande tre dotterbolag varav två är vilande. Göteborgs Hamn AB och dotterbolaget Scandianvian Distripoint AB utvecklar logistikmarken nära hamnen och bygger nya lager- och logistikbyggnader. Byggnaderna hyrs sedan ut till transport- och logistikföretag.

Göteborgs Hamn AB har sitt säte i Göteborg.

Styrelsen och den verkställande direktören bedömer att verksamheten är i linje med kommunens ändamål med sitt ägande av bolaget och att bolaget har följt de principer som framgår av 3 § i bolagsordningen.

Ägarförhållanden

Göteborgs Hamn AB är ett helägt dotterföretag till Göteborgs Stadshus AB, org nr 556537-0888 som ägs till 100 % av Göteborgs kommun. *ok*

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

Utveckling av verksamhet, ställning och resultat

Volymutveckling i godsnavet Göteborgs hamn

Hamnens totala godshantering i ton ökar med 7% till 40,9 miljoner ton (+3% 2015). Volymuppgången är främst hänförlig till ökad hantering av energiprodukter, RoRo-enheter samt bilar. Containervolymer minskar för fjärde året i rad.

Antal anlöp ökade 6% till 6 200 anlöp med en sammanlagd bruttovikt uppgående till 148 miljoner ton vilket är en ökning med 8%.

Resultatutveckling i Göteborgs Hamn AB

Rörelsens intäkter för året uppgår till 758 mkr (715 mkr). Göteborgs Hamn ABs intäkter består huvudsakligen av fartygshamnsavgifter, koncessionsavgifter, varuhamnsavgifter samt hyror och arrenden. Omsättningen ökar med 6 % och framförallt bidrar ökade volymer inom Energisegmentet. Tillkommande fartygsanlöp påverkar också intäkterna positivt.

Rörelsens kostnader uppgår till -503 mkr (-471 mkr) och de väsentligaste kostnaderna är drift och underhåll av hamninfrastrukturen, personalkostnader och avskrivningar. Kostnadsökningen beror främst på ökade kostnader för planerat underhåll. Årets resultat har belastats med ca -12 mkr av kostnadsföring av förstudier, vilka inte kommer leda till investeringar. Avskrivningskostnaderna ökar som en följd av aktivering av investeringar.

Resultat efter finansiella poster för Göteborgs Hamn AB uppgår till 218 (206 mkr).

Investeringar

Totalt uppgår årets investeringsutgifter till 228 mkr att jämföra med 260 mkr föregående år. Väsentliga investeringar 2016 är en ny hamnentré med benämning Port Entry som är en gemensamt ID-kontroll för hamnens terminaler. Bolaget har slutfört arbetet med att förbättra terminalytorna i containerhamnen, vilket är åtagande inom koncessionsavtal. Under året har även ytor för tunggodshantering i bilterminalen slutförts. Betongreparationer på kajer byggda på 50-60-talet i Energihamnar pågår enligt plan och utgör hälften av årets investeringsutgift. Arbetet med en ny terminal i ytterhamnarna på Hisingen i Arendal har påbörjats. Terminalen kommer att byggas av muddermassor från två underhållsmuddringar i hamnområdet och beräknas stå klar om åtta-tio år. Arbeta med att bygga den nya kombiterminalen i Göteborg Hamn har påbörjats och beräknas stå klart i slutet av 2017, då kombiterminalen vid Gullbergsvass flyttar ut till ytterhamnarna på Hisingen.

Flerårsöversikt

(mkr)	2016 ⁽⁶⁾	2015 ⁽⁶⁾	2014 ⁽⁶⁾	2013 ⁽⁶⁾	2012 ⁽⁶⁾
Nettoomsättning	742	706	660	627	645
Rörelseresultat (1)	255	245	193	138	209
Resultat efter fin poster (1)	218	206	274	404	204
Balansomslutning (2)	3 016	2 931	2 848	2 678	2 331
Soliditet (1, 3)	49,4%	46,3%	45,5%	39,0%	42,2%
Avkastning på eget kapital (1, 4)	15,3%	15,5%	12,6%	10,4%	18,2%
Avkastning på totalt kapital (1, 5)	8,6%	8,5%	7,0%	5,6%	9,4%
Medelantal anställda (7)	114	111	120	126	114

⁽¹⁾ 2014 inkl utdelning och likvidationsresultat från dotterbolaget Scanport Ltd +126 mkr, 2013 inkl anticerad utdelning från dotterbolag +299 mkr, 2012 inkl realisationsvinst avyttring intressebolag +33 mkr, 2011 inkl avsättning finansiering hamnbanan -85 mkr.

⁽²⁾ Balansomslutningen 2013 justerad för anticerad utdelning +299 mkr som vidareutdelades under 2014. Balansomslutningen 2011 är justerad med kortfristiga placeringar.

⁽³⁾ Justerat eget kapital / Balansomslutning. Med justerat eget kapital avses eget kapital + obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatteskuld. Vid beräkning av soliditeten för 2013 har eget kapital och balansomslutning justerats med anticerad utdelning -299 mkr.

⁽⁴⁾ Resultat efter fin poster (justerat för jämförelsestörande poster red ovan) / Genomsnittligt justerat Eget kapital.

⁽⁵⁾ Resultat efter finansiella intäkter och kostnader + räntekostnader justerat för jämförelsestörande poster red ovan / genomsnittlig balansomslutning.

⁽⁷⁾ Företaget tillämpar nytt beräknings sätt för medelantal anställda. Omräkning har genomförts för åren 2015 och 2014. För tidigare år har inte omräkning kunnat göras då beräkningsuppgifter inte finns tillgängliga efter det att företaget bytt systemleverantör. *mh*

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

Andra väsentliga händelser

Många omvärldsfaktorer har påverkat företaget under året. Redarnas fartyg inom container segmentet har blivit allt större och deras djupgående har nu blivit en begränsande faktor, då farledsdjupet inte tillåter fullt lastade fartyg. Redarnas satsning på fler och större fartyg i kombination med en svagare växande marknad har gjort att många rederier hamnat i allvarliga lönsamhetsproblem.

Nya fartygsbränslet LNG kunde under året för första gången bunkras i Göteborgs Hamn.

En av hamnens terminaler, Containerterminalen, har under året haft stora störningar i flöden pga konflikter med ett av facken, Hamnarbetarförbundet, samt driftsstörningar orsakat av terminaluppgradering och implementering av nytt terminaloperativt IT-system.

Göteborgs Hamn AB ansvarar för att regelbundet ta upp ler- och slam från sjöbotten i hamnområdet så att sjökortsdjupet behålls, så kallad underhållsmuddring. Efter den senaste underhållsmuddringen som genomfördes 2014 har ett stort antal skadade pålar upptäckts i flera hamndelar. Göteborgs Hamn AB håller entreprenören fullt ut ansvarig och har ansökt om stämning och yrkat på ersättning för de uppkomna skadorna.

Under 2014/2015 byggdes en ny tjockoljeledning till kajplats 551 i Energihamnen med syfte att ge ökad kapacitet och redundans samt avlastning av kajplats 510/511. Anläggningen togs i drift under 2015 och då var projektet försenat och avsevärt fördyrat. Göteborgs Hamn AB har bestridit huvuddelen av de merkostnader som entreprenören kräver att få i ersättning. Entreprenören har stämt Göteborgs Hamn AB för de merkostnader som projektet inneburit.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Göteborgs Hamn AB arbetar strukturerat med riskhantering och området intern styrning och kontroll utvecklas kontinuerligt. De företagsövergripande riskerna analyseras och värderas. I riskanalysen och den intern kontrollplanen som styrelsen fastställer framgår vilka riskreducerande åtgärder som ska genomföras. Löpande under året sker en uppföljning av den interna kontrollplanen integrerat med affärsplanen.

Konjunkturutvecklingen har en direkt påverkan på transportflödena och därmed utvecklingen av hanterade volymer i hamnen.

Miljölagstiftningen och förväntningarna på att hamnen ska agera proaktivt och kraftfullt ökar. Det exemplifieras med högre miljökrav för verksamhetstillstånd samt tillstånd för muddertippning och mudderdeponier för förorenade massor. Miljölagstiftningen inom sjöfarten skärps kontinuerligt och SECA direktivet är ett exempel på hårdare miljökrav som framförallt påverkar hamnens kunder men som också kräver att hamnarna anpassar sig utifrån nya förutsättningar.

Anläggningarnas status och antaganden om avskrivningstider är ytterligare en riskfaktor. Kontinuerliga besiktningar genomförs för att säkerställa god underhållsplanering.

För att utveckla hamnen och skapa tillväxt är samarbetet med terminaloperatörerna av största betydelse. I koncessionsavtalen regleras samarbetet inom områdena miljö, säkerhet, järnväg och teknik genom så kallade Consulting Boards.

Risker för större katastrofer hanteras genom att riskanalyser genomförs. Kontinuitetsplan finns för hantering av råolja i Torshamnen och även för hantering i Skarvikshamnen.

För finansiella risker se avsnittet om Finansiella Instrument. *ml*

Göteborgs Hamn AB

556008-2553

Förväntad framtida utveckling

Göteborgs Hamn AB verkar på en internationellt konkurrensutsatt marknad. Den svenska industrin efterfrågar fler destinationer och ökad frekvens för att kunna rättfärdiga sina svenska investeringar. Hamnens uppgift är att göra de nödvändiga investeringar som krävs för att bibehålla rollen som ett attraktivt godsnav i den internationella konkurrensen. Göteborgs Hamn AB har tillsammans med Trafikverket just avslutat en åtgärdsvalsstudie som visar på en stor nationalekonomisk nytta i att fördjupa farlederna för att därigenom möjliggöra anlöp för de allt större containerfartygen.

På energimarknaden har utvecklingen varit positiv. Raffinaderiernas marknadsförutsättningarna för lagring har varit goda. Utsikterna för 2017 bedöms som goda.

Göteborgs Hamn AB har stort fokus på att utveckla logistikmarken nära hamnen och bygga nya lager- och logistikbyggnader. Byggnaderna hyrs sedan ut till logistikföretag. Det blir allt viktigare för en hamn att kunna erbjuda logistiktjänster i hamnområdet för snabb omlastning av import- och exportgods.

Miljölagstiftningen och förväntningarna på att hamnen ska agera proaktivt och kraftfullt ökar. Bolaget planerar miljöinvesteringar i större utsträckning än tidigare i samband med vidareutveckling av hamnen. Bolaget är dessutom drivande i arbetet med införandet och hanteringen av alternativa bränslen, exempelvis flytande naturgas (LNG), talloljor och metanol.

Under 2017 kommer en ny mudderdeponi att tas i bruk för att säkerställa möjligheten att genomföra underhållsmuddring till sjökortsdjup.

Finansiella instrument

Finansiella risker såsom ränterisk och valutarisk hanteras utifrån Göteborgs Stads finanspolicy och innebär att nettoexponering i räntebärande tillgångar och skulder är begränsade genom avtal om räntederivat och valutasäkring. Bolagets ägare Göteborgs Stad har övertagit rollen att finansiera stadens alla bolag vilket innebär att när extern finansiering löper ut så ersätts det med koncernintern finansiering.

Personal

Medelantal anställda var under året 114 personer (111).

Sjukfrånvaron för 2016 uppgår till 3,8 % vilket är en minskning jämfört med föregående år då den var 4,3 %. *ML*

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

Offentligt ägt bolag och ägarstyrning

Göteborgs Hamn AB påverkas på flera områden av att vara ett offentligt ägt bolag. Styrningen från ägaren Göteborgs stad har de senaste åren ökat och präglas nu tydligt av hela staden perspektivet. Från och med 2014 organiseras samtliga stadens hel- och delägda bolag under ett av staden helägt bolag, Göteborgs Stadshus AB. Åtta klusterområden har skapats med ett moderbolag i respektive kluster. Göteborgs Hamn koncernen utgör ett kluster.

Som offentligt ägt bolag finns specifik lagstiftning att följa såsom t.ex. Kommunallagen, Lagen om Offentlig upphandling och Lagen om Offentlighet och Sekretess. Utöver dessa lagstiftningar så har ägaren Göteborgs stad upprättat ett antal policier som omfattar alla stadens bolag och nämnder. Exempel på policier är Inköspolicy, Försäkringspolicy, Säkerhetspolicy, Representationspolicy och Kommunikationspolicy.

Göteborgs Stads syfte med att bedriva hamnverksamhet beskrivs i bolagsordningen och förtydligas i ägardirektivet. Av ägardirektivet framgår bl a följande;

"Göteborgs Hamn AB ska utgöra det självklara godsnavet för sjötransporter i Skandinavien och därigenom skapa förutsättningar för tillväxt, sysselsättning och hållbar utveckling i Göteborg. Göteborgs Hamn AB ska ha en ledande roll i utvecklingen av Göteborgsregionen som ett nationellt logistiskt centrum.

Bolaget ska förverkliga stadens ambitioner med hamn- och logistikverksamheten genom att tillhandahålla infrastruktur, svara för nationell och internationell marknadsföring samt strategisk samverkan och samarbete.

Hamnens roll som ledande export- och importhamn ska stärkas och förutsättningar skapas för att även inta en ledande position som omlastningshamn för Östersjöregionen. Bolaget ska i nära samverkan med staden, regionala organ och statliga myndigheter verka för en infrastruktur som ger god tillgänglighet till hamnområdet. Bolaget ska prioritera medverkan i utbyggnaden av järnvägens infrastruktur och logistiklösningar.

Bolaget ska medverka till en långsiktigt hållbar utveckling genom att i alla verksamheter bedriva ett integrerat och proaktivt hållbarhetsarbete som syftar till att uppnå de lokala miljömålen och minimera negativ miljöpåverkan.

Miljö

Göteborgs Hamn AB arbetar aktivt och långsiktigt för att minimera verksamhetens miljöpåverkan och för att bidra till hållbara transporter. Bolagets stora utmaning framöver är att nå våra tillväxtambitioner med så liten miljöpåverkan som möjligt.

Hamnens miljöarbete baseras på Göteborgs Stads miljöprogram och detta utgör grunden till bolagets interna miljöprogram. De övergripande målen är att minska klimatpåverkan, att minska den lokala miljöpåverkan, och att minska resursanvändningen. Under de senaste åren har fokus främst varit att minska bolagets egna klimatpåverkan, och denna fortsatte att minska under 2016.

En stor del av verksamhetens miljöpåverkan utgörs av fartygens utsläpp till luft, och för att hjälpa kunderna att minska sin miljöpåverkan arbetar bolaget med en rad olika verktyg, däribland rabatt på hamntaxan till miljöklassade fartyg och extra rabatt till de som använder sig av LNG (flytande naturgas) som bränsle. Under 2016 ökade antalet fartyg som erhöll miljörabatt kraftigt, och därtill ankom de första fartygen som använder LNG som bränsle.

Göteborgs Hamn AB samarbetar också med hamnens terminaloperatörer i miljöfrågor, och är även aktiva inom det internationella miljöarbetet både för att lära och för att dela med sig av sina erfarenheter. *mk*

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

Tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken

Övriga tillstånd som fastställts sedan tidigare

Tillstånd meddelades i december 2015 för utbyggnad av hamnområdet vid Arendal vilket inkluderar uppläggning av muddermassor, vattenverksamhet, samt tillstånd för hamnverksamhet.

Bolaget erhöll i juni 2013 beslut från Havs- och vattenmyndigheten om dispens från det generella förbudet mot dumpning att tippa muddermassor i ett allmänt vattenområde SSV Vinga. Bolaget bedömde villkoren i dispensen som högt ställda och potentiellt mycket kostsamma och överklagade därför beslutet till Mark- och miljödomstolen och därefter vidare till Mark- och miljööverdomstolen, som dock i maj 2015 avlog bolagets överklagan och fastslog villkoren i dispensen.

Mark- och miljödomstolen meddelade i oktober 2014 tillstånd att utföra sluttäckning av deponin i södra bassängen i Torsviken, med syfte att skapa ett vadehav. Länsstyrelsen och Miljöförvaltningen överklagade dock beslutet med anledning av att man önskade striktare villkor, och dessa fastslogs i mars 2015 av Mark- och miljööverdomstolen.

Dispens enligt artskyddsförordningen för att genomföra detaljplan för industri- och logistikverksamhet på Halvorsäng meddelades av Länsstyrelsen under 2015.

Tillstånd att bedriva verksamhet i Skandia-, Älvsborgs- och Arendalshamnen erhöles i och med Miljööverdomstolens beslut i september 2010 som fastställde Miljöprövningsdelegationens och Miljödomstolens beslut. Tillståndet har därefter delats upp mellan de fyra bolagen APM Terminals Gothenburg AB, Gothenburg Ro/Ro Terminal AB, Logent Ports & Terminals AB och Göteborgs Hamn AB, genom underrättelse enligt 32 § Förordningen om Miljöfarlig verksamhet.

Enligt de upprättade koncessionsavtalen mellan Göteborgs Hamn AB och terminalerna klargörs att operatörerna har fullt ansvar för efterlevnad enligt tillämpliga lagar och villkor. I dessa avtal åläggs även terminalerna att säkerställa att verksamheterna bedrivs med strävan att främja en hållbar utveckling med höga miljöambitioner. Miljöprövningsdelegationen utfärdade under 2013 de slutliga villkoren för buller från hamnverksamheten. *del*

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

Tillstånd för att bedriva verksamhet i Energihamnen erhöles av Miljöprövningsdelegationen i februari 2011. Tillståndet medger verksamhet i Torshamnen (kajplats 800-801), Skandiahamnen (kajplats 644) och i Skarviks- och Ryahamnarna (kajplats 506-521, 551, 562-568, 572). Tillståndet anger inga volymbegränsningar. Slutliga villkor erhöles 2015 buller, gaser från utlastning av tjockolja vid kaj 510/511, samt släckvattenberedskap och riskutvärdering.

Tillstånd för att bedriva verksamhet i Frihamnen (kajplats 101-114) erhöles från Länsstyrelsens Miljöprövningsdelegation i juli 2009. Tillståndet omfattar färje- och kryssningsfartyg, marinfartyg och uppläggning av högst 300 fartyg per år. Konventionell lastning och lossning av lastfartyg eller ro/ro-fartyg får normalt inte ske. Undantagsvis får lastning och lossning ske av specialtransporter.

Tillstånd att transitlagra åtta miljoner ton råolja per år i bergrum 3 i Syrhåla erhöles från Miljöprövningsdelegation i maj 2008, och Scandinavian Tank Storage AB bedriver lagringsverksamheten inom ramen för detta tillstånd. Tillstånd för råoljelagring i bergrum 1 i Syrhåla erhöles av Mark- och Miljödomstolen i juli 2013.

Tillstånd för kompletterande ändring i befintligt tillstånd för etablering för LNG-hantering i Skarvik erhöles juni 2014.

Tillstånd för att bedriva verksamhet vid vissa mindre kajer inom innerhamnområdet (Stigbergskajen, Stenpiren, Marieholm, Eriksberg, Lindholmen, Skeppsbrokajen samt Packhuskajen) erhöles enligt beslut från Länsstyrelsens Miljöprövningsdelegation i juni 2011.

Bolaget har tillstånd enligt Miljööverdomstolens beslut från oktober 2009 att lägga upp förorenade muddermassor i Lundbyhamnen.

Miljöcertifiering

Hela bolagets verksamhet är certifierad enligt ISO 14001.

Förslag till vinstdisposition (kronor)

Till årsstämman förfogande står följande vinstmedel:

Balanserat resultat	964 851 471
Årets resultat	34 849 690
	999 701 161

Styrelsen föreslår att

till aktieägarna utdelas
i ny räkning balanseras

-
999 701 161
999 701 161

Styrelsens yttrande över den föreslagna vinstutdelningen

Enligt årsredovisningen framgår att koncernbidrag har under förutsättning av årsstämman godkännande, lämnats till Göteborg Stadshus AB, org nr 556537-0888 med 160 900 tkr och till Scandinavian Distripoint AB, org. nr 556206-1654 med 1 366 tkr.

Ovillkorat aktieägartillskott har mottagits av Göteborgs Hamn AB från moderföretaget Göteborgs Stadshus AB, org nr 556537-0888 om 91 700 tkr.

Beträffande företagets resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar, rapporter över förändringar i eget kapital, kassaflödesanalyser samt noter. Alla belopp uttrycks i tusentals svenska kronor där ej annat anges. *md*

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

RESULTATRÄKNING

(Tkr)

	Not	2016-01-01 2016-12-31	2015-01-01 2015-12-31
Rörelsens intäkter			
Nettoomsättning	5,6	742 349	706 258
Aktiverat arbete för egen räkning		3 483	4 155
Övriga rörelseintäkter	7	11 758	4 945
		757 590	715 358
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	8,9	-262 688	-235 946
Personalkostnader	10	-107 285	-108 373
Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	15-20	-133 023	-126 386
Rörelseresultat		254 594	244 653
Resultat från finansiella investeringar			
Övriga ränteintäkter och liknande intäkter	11	262	609
Räntekostnader och liknande kostnader	12	-36 729	-39 492
Resultat efter finansiella poster		218 127	205 770
Bokslutsdispositioner			
Lämnat koncernbidrag		-162 266	-135 600
Förändring överavskrivningar	25	-10 230	-34 212
Direktavskrivningar	25	24	600
Resultat före skatt		45 655	36 558
Skatt på årets resultat	13	-10 805	-6 784
ÅRETS RESULTAT		34 850	29 774 <i>ml</i>

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

BALANSRÄKNING

(Tkr)

Not 2016-12-31 2015-12-31

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar

Balanserade utgifter för dataprogram	14	105	735
Hysesrätter och liknande rättigheter	15	23 718	24 841
Pågående nyanläggningar immateriella	16	1 138	0
		24 961	25 576

Materiella anläggningstillgångar

Byggnader, mark och markanläggningar	17	2 084 438	2 041 953
Maskiner och andra tekniska anläggningar	18	42	57
Inventarier, verktyg och installationer	19	380 648	376 097
Pågående nyanläggningar materiella	20	214 146	165 458
		2 679 274	2 583 565

Finansiella anläggningstillgångar

Andelar i koncernföretag	21	109 460	109 460
Uppskjuten skattefordran	23	61 656	70 112
		171 116	179 572

Summa anläggningstillgångar

2 875 351 2 788 713

Omsättningstillgångar

Varulager m m

Material och reservdelar		339	425
		339	425

Kortfristiga fordringar

Kundfordringar		66 081	67 758
Fordringar hos koncernföretag		768	47
Aktuella skattefordringar		10 478	12 277
Övriga fordringar		34 320	32 334
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	24	25 957	28 030
		137 604	140 446

Kassa och bank

2 946 1 055

Summa omsättningstillgångar

140 889 141 926

SUMMA TILLGÅNGAR

3 016 240 2 930 639

ml

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

BALANSRÄKNING

	Not	2016-12-31	2015-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Aktiekapital		224 000	224 000
Reservfond		48 944	48 944
		272 944	272 944
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst eller förlust		964 851	843 377
Årets resultat		34 850	29 774
		999 701	873 151
Summa eget kapital		1 272 645	1 146 095
Obeskattade reserver	25	279 357	269 151
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	26	398 254	401 754
Övriga avsättningar	26	45 891	41 222
		444 145	442 976
Långfristiga skulder	27		
Skulder till kreditinstitut		75 000	100 000
Skulder till Göteborgs Stad		150 000	250 000
Skulder till koncernföretag		831	831
		225 831	350 831
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	27	25 000	25 000
Skulder till Göteborgs Stad	27	522 423	415 508
Leverantörsskulder		89 732	103 720
Skulder till koncernföretag	27	76 070	105 129
Aktuella skatteskulder		2 138	0
Övriga kortfristiga skulder		1 922	1 957
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	28	76 977	70 272
		794 262	721 586
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		3 016 240	2 930 639 <i>ml</i>

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL

(Tkr)

Not	<i>Bundet eget kapital</i>		<i>Fritt eget kapital</i>		Summa eget kapital
	Aktie-kapital ¹⁾	Reserv-fond	Balanserad vinst eller förlust	Årets resultat	
Ingående balans per 1 januari 2015	224 000	48 944	742 086	98 276	1 113 306
Disposition av föregående års resultat			98 276	-98 276	0
Årets resultat				29 774	29 774
Fusionsdifferens Göteborg Port Operation AB ²⁾			3 415		3 415
Transaktioner med ägare:					
Erhållet aktieägartillskott, ovillkorat			33 600		33 600
Utdelning Göteborgs Stadshus AB			-34 000		-34 000
Summa transaktioner med aktieägare	0	0	-400	0	-400
Utgående balans per 31 december 2015	224 000	48 944	843 377	29 774	1 146 095

1) Aktiekapital består av 2 240 000 aktier à kvotvärde 100 kronor.

2) Göteborg Port Operation AB fusionerades in i Göteborgs Hamn AB den 2015-11-23. I fusionsdifferensen ingår utdelning på 3,8 mkr.

Not	<i>Bundet eget kapital</i>				Summa eget kapital
	Aktie-kapital ¹⁾	Reserv-fond	Balanserad vinst eller förlust	Årets resultat	
Ingående balans per 1 januari 2016	224 000	48 944	843 377	29 774	1 146 095
Disposition av föregående års resultat			29 774	-29 774	0
Årets resultat				34 850	34 850
Fusionsdifferens Göteborg Port Operation AB ²⁾			0		0
Transaktioner med ägare:					
Erhållet aktieägartillskott, ovillkorat			91 700		91 700
Utdelning Göteborgs Stadshus AB			0		0
Summa transaktioner med aktieägare	0	0	91 700	0	91 700
Utgående balans per 31 december 2015	224 000	48 944	964 851	34 850	1 272 645

1) Aktiekapital består av 2 240 000 aktier à kvotvärde 100 kronor. *ML*

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

KASSAFLÖDESANALYS

(Tkr)

	Not	2016-01-01 2016-12-31	2015-01-01 2015-12-31
Den löpande verksamheten			
Rörelseresultat		254 594	244 653
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet *		133 743	116 508
Erhållen ränta		262	609
Erlagd ränta		-36 300	-39 492
Skatt		-211	0
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		352 088	322 278
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Minskning(+)/ökning(-) av varulager		86	9
Minskning(+)/ökning(-) av fordringar		2 842	19 316
Minskning(-)/ökning(+) leverantörsskulder		-13 988	-32 189
Övriga rörelsekapitalförändringar		5 689	-22 180
Kassaflöde från den löpande verksamheten		346 717	287 234
Investeringsverksamheten			
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-1 138	-2 486
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-223 603	-234 564
Minskning (-) ökning (+) av långfristiga finansiella anläggningstillgångar		0	5 112
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-224 741	-231 938
Finansieringsverksamheten			
Lämnat koncernbidrag		-135 600	-127 200
Erhållet aktieägartillskott		33 600	77 950
Minskning (-) ökning (+) av kortfristiga finansiella skulder		106 915	-527
Minskning (-) ökning (+) av långfristiga finansiella skulder		-125 000	25 223
Erhållen (+) /Utbetald (-) utdelning		0	-30 200
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-120 085	-54 754
Årets kassaflöde		1 891	542
Likvida medel vid årets början		1 055	513
Likvida medel vid årets slut	30	2 946	1 055
*) Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet			
Avskrivningar		133 024	126 386
Förlust sålda/utrangerade anläggningstillgångar		0	13
Avsättningar för pensioner		-3 500	-2 421
Övriga avsättningar		7 596	-2 945
Eget arbete		-3 377	-4 040
Övrigt		0	-485
		133 743	116 508

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

Not 1 Allmän information

Göteborgs Hamn AB med organisationsnummer 556008-2553 är ett aktiebolag registrerat i Sverige med säte i Göteborg. Adressen till huvudkontoret är 403 38 GÖTEBORG. Göteborgs Hamn AB ansvarar för att förvalta och utveckla hamnens mark, fastigheter och vattenområden så att dessa används på ett optimalt sätt utifrån ett tillväxt- och lönsamhetsperspektiv. Göteborgs Hamn AB upplåter, via koncessionsavtal, en del av sin mark och sina anläggningar för hamnoperation till externa operatörer. Göteborgs Hamn AB utövar tillsyn och trafikledning inom hamnområdet samt svarar för övergripande säkerhetsfrågor i hamnområdet i nära samarbete med berörda myndigheter. Göteborgs Hamn AB samordnar och marknadsför godsnavet Göteborg, vårdar varumärket Göteborgs Hamn och verkar för rätta förutsättningar för en långsiktig och hållbar tillväxt av godsnavet.

Moderföretag i den koncernen som Göteborgs Hamn AB är dotterföretag till är det av Göteborgs kommun helägda bolaget Göteborgs Stadshus AB, org.nr. 556537-0888, med säte i Göteborg.

Ingen koncernredovisning har upprättats med stöd av Årsredovisningslagen 7 kap. 2 § punkt 1.

Not 2 Redovisningsprinciper och värderingsprinciper

Företaget tillämpar Årsredovisningslagen (1995:1554) och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 *Årsredovisning och koncernredovisning* ("K3").

Intäkter

Göteborgs Hamn ABs intäkter består huvudsakligen av fartygshamnsavgifter, varuhamnsavgifter, koncessionsavgifter samt hyror och arrenden.

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av den ersättning som erhållits eller kommer att erhållas, med avdrag för mervärdesskatt, rabatter, returer och liknande avdrag.

Utdelning och ränteintäkter

Utdelningsintäkter redovisas när ägarens rätt att erhålla betalning har fastställts.

Ränteintäkter redovisas fördelat över löptiden med tillämpning av effektivräntemetoden. Effektivräntan är den ränta som gör att nuvärdet av alla framtida in- och utbetalningar under räntebindningstiden blir lika med det redovisade värdet av fordran.

Leasingavtal

Ett finansiellt leasingavtal är ett avtal enligt vilket de ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet av en tillgång i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren. Övriga leasingavtal klassificeras som operationella leasingavtal. Samtliga leasingavtal redovisas enligt reglerna för operationell leasing.

Leasetagare

Leasingavgifter vid operationella leasingavtal kostnadsförs linjärt över leasingperioden, såvida inte ett annat systematiskt sätt bättre återspeglar användarens ekonomiska nytta över tiden. *mel*

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

Leasegivare

Leasingintäkter vid operationella leasingavtal intäktsförs linjärt över leasingperioden, såvida inte ett annat systematiskt sätt bättre återspeglar hur de ekonomiska fördelar som hänförs till objektet minskar över tiden.

Utländsk valuta

Företagets redovisningsvaluta är svenska kronor (SEK).

Omräkning av poster i utländsk valuta

Vid varje balansdag räknas monetära poster i utländsk valuta om till balansdagens kurs. Icke-monetära poster, som värderas till historiskt anskaffningsvärde i en utländsk valuta, räknas inte om. Valutakursdifferenser redovisas i rörelseresultatet eller som finansiell post utifrån den underliggande affärshändelsen, i den period de uppstår, med undantag för transaktioner som utgör säkring och som uppfyller villkoren för säkringsredovisning av kassaflöden eller av nettoinvesteringar.

Låneutgifter

Låneutgifter avseende lånat kapital som kan hänföras till inköp, konstruktion eller produktion av en tillgång som tar betydande tid att färdigställa innan den kan användas eller säljs inräknas i tillgångens anskaffningsvärde tills den tidpunkt då tillgången är färdigställd för dess avsedda användning eller försäljning. Övriga låneutgifter redovisas i resultaträkningen i den period de uppkommer.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda i form av löner, bonus, betald semester, betald sjukfrånvaro m m samt pensioner redovisas i takt med intjänandet. Beträffande pensioner och andra ersättningar efter avslutad anställning klassificeras dessa som avgiftsbestämda eller förmånsbestämda pensionsplaner. Företaget har både avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner. Pensionsplanerna redovisas enligt förenklingsreglerna i K3 kap 28 punkt 18-22. Det finns inga övriga långfristiga ersättningar till anställda.

Avgiftsbestämda planer

För avgiftsbestämda planer betalar företaget fastställda avgifter till en separat oberoende juridisk enhet och har ingen förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Företagets resultat belastas för kostnader i takt med att förmånerna intjänas vilket normalt sammanfaller med tidpunkten för när premier erläggs.

Förmånsbestämda planer

Göteborgs Hamn AB har förmånsbestämda pensionsplaner hos PRI och KPA som finansieras i egen regi. Pensionsskulden redovisas som skuld utifrån erhållen beräkning från PRI och KPA.

Koncernbidrag

Erhållna och lämnade koncernbidrag redovisas som bokslutsdisposition i resultaträkningen.

Inkomstskatter

Skattekostnaden utgörs av summan av aktuell skatt och uppskjuten skatt.

Aktuell skatt

Aktuell skatt beräknas på det skattepliktiga resultatet för perioden. Skattepliktigt resultat skiljer sig från det redovisade resultatet i resultaträkningen då det har justerats för ej skattepliktiga intäkter och ej avdragsgilla kostnader samt för intäkter och kostnader som är skattepliktiga eller avdragsgilla i andra perioder. Aktuell skatteskuld beräknas enligt de skattesatser som gäller per balansdagen.

Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt redovisas på temporära skillnader mellan det redovisade värdet på tillgångar och skulder i de finansiella rapporterna och det skattemässiga värdet som används vid beräkning av skattepliktigt resultat. Uppskjuten skatt redovisas enligt den s k balansräkningsmetoden. Uppskjutna skatteskulder redovisas för i princip alla skattepliktiga temporära skillnader, och uppskjutna skattefordringar redovisas i princip för alla avdragsgilla temporära skillnader i den omfattning det är sannolikt att beloppen kan utnyttjas mot framtida skattepliktiga överskott. Obeskattade reserver redovisas inklusive uppskjuten skatteskuld.

Det redovisade värdet på uppskjutna skattefordringar omprövas varje balansdag och reduceras till den del det inte längre är sannolikt att tillräckliga skattepliktiga resultat kommer att finnas tillgängliga för att utnyttjas, helt eller delvis, mot den uppskjutna skattefordran.

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

Värderingen av uppskjuten skatt baseras på hur företaget, per balansdagen, förväntar sig att återvinna det redovisade värdet för motsvarande tillgång eller reglera det redovisade värdet för motsvarande skuld. Uppskjuten skatt beräknas baserat på de skattesatser och skatteregler som har beslutats före balansdagen.

Aktuell och uppskjuten skatt för perioden

Aktuell och uppskjuten skatt redovisas som en kostnad eller intäkt i resultaträkningen, utom när skatten är hänförlig till transaktioner som redovisats direkt mot eget kapital. I sådana fall ska även skatten redovisas direkt mot eget kapital.

Immateriella tillgångar

Anskaffning genom separat förvärv

Förvärvade immateriella tillgångar redovisas till anskaffningsvärde.

Anskaffning genom intern upparbetning

Företaget tillämpar aktiveringsmodellen vilket innebär att arbetet med att ta fram en internt upparbetad immateriell anläggningstillgång delas upp i en forskningsfas och en utvecklingsfas. Samtliga utgifter som härrör från företagets forskningsfas redovisas som kostnad när de uppkommer. Samtliga utgifter för utveckling av den immateriella anläggningstillgången redovisas som en tillgång om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- det är tekniskt möjligt att färdigställa den immateriella anläggningstillgången så att den kan användas eller säljas,
- företagets avsikt är att färdigställa den immateriella anläggningstillgången och att använda eller sälja den,
- det finns förutsättningar för att använda eller sälja den immateriella anläggningstillgången,
- det är sannolikt att den immateriella anläggningstillgången kommer att generera framtida ekonomiska fördelar,
- det finns erforderliga och adekvata tekniska, ekonomiska och andra resurser för att fullfölja utvecklingen och för att använda eller sälja den immateriella anläggningstillgången, och de utgifter som är hänförliga till den immateriella anläggningstillgången under dess utveckling kan beräknas tillförlitligt.

Efter första redovisningstillfället redovisas internt upparbetade immateriella anläggningstillgångar till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella ackumulerade nedskrivningar. Avskrivning påbörjas när tillgången kan användas. Aktiverade utgifter för de immateriella anläggningstillgångarna skrivs av linjärt över en bedömd nyttjandeperiod om max 20 år.

Immateriella tillgångar består av bl.a. två st bergrum. Dessa skrivs av på 20 år från och med att bergrummen tas i bruk. För närvarande används enbart det ena bergrummet. Båda bergrummen kommer att kunna nyttjas för upplagning av förorenade muddermassor i framtiden och kommer att skrivas av under den period som bergrummen kan nyttjas för det ändamålet.

Borttagande från balansräkningen

En immateriell anläggningstillgång tas bort från balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inte några framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Den vinst eller förlust som uppkommer när en immateriell anläggningstillgång tas bort från balansräkningen är skillnaden mellan vad som eventuellt erhålls, efter avdrag för direkta försäljningskostnader, och tillgångens redovisade värde. Detta redovisas i resultaträkningen som en övrig rörelseintäkt eller övrig rörelsekostnad.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Anskaffningsvärdet består av inköpspriset och utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet för att bringa den på plats och i skick att användas. Tillkommande utgifter inkluderas endast i tillgången eller redovisas som en separat tillgång, när det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med posten kommer att tillfalla företaget och att anskaffningsvärdet för densamma kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Alla övriga kostnader för reparationer och underhåll samt tillkommande utgifter redovisas i resultaträkningen i den period då de uppkommer.

Då skillnaden i förbrukningen av en materiell anläggningstillgångs betydande komponenter bedöms vara väsentlig, delas tillgången upp på dessa komponenter.

Avskrivningar på materiella anläggningstillgångar kostnadsförs så att tillgångens anskaffningsvärde, eventuellt minskat med beräknat restvärde vid nyttjandeperiodens slut, skrivs av linjärt över dess bedömda nyttjandeperiod. Om en tillgång har delats upp på olika komponenter skrivs respektive komponent av separat över dess nyttjandeperiod. Avskrivning påbörjas när den materiella anläggningstillgången kan tas i bruk. Materiella anläggningstillgångars nyttjandeperioder uppskattas till: *ml*

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

Hyresrätt - immateriella anläggningstillgångar	20 år
Datorprogram - immateriella anläggningstillgångar	5 år
Byggnader och dess komponenter	20-35 år
Markanläggningar (inkl kajanläggningar) och dess komponenter	10-70 år
Maskiner	5, 7 år
Drifts-/Byggnadsinventarier	5, 10, 20 år
Motorfordon	5 år
Båtar och flytande redskap	17 år
Kontorsinventarier	5 år

Nyttjandeperioden för mark är obegränsad och därför skrivs mark inte av.

Bedömda nyttjandeperioder och avskrivningsmetoder omprövas om det finns indikationer på att förväntad förbrukning har förändrats väsentligt jämfört med uppskattningen vid föregående balansdag. Då företaget ändrar bedömning av nyttjandeperioder, omprövas även tillgångens eventuella restvärde. Effekten av dessa ändringar redovisas framåttriktat.

Borttagande från balansräkningen

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort från balansräkningen vid utrangering eller avyttring, eller när inte några framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången eller komponenten. Den vinst eller förlust som uppkommer när en materiell anläggningstillgång eller en komponent tas bort från balansräkningen är skillnaden mellan vad som eventuellt erhålls, efter avdrag för direkta försäljningskostnader, och tillgångens redovisade värde. Den realisationsvinst eller realisationsförlust som uppkommer när en materiell anläggningstillgång eller en komponent tas bort från balansräkningen redovisas i resultaträkningen som en övrig rörelseintäkt eller övrig rörelsekostnad.

Redovisning av bidrag till infrastrukturella investeringar

Göteborgs Hamn AB tecknar ibland avtal om att delfinansiera investeringar som gynnar utvecklingen av hamnens verksamhet, men den uppkomna tillgången ägs och förvaltas av den som gör investeringen. Den tillgång som bidraget avser att finansiera kontrolleras därmed inte av Göteborgs Hamn AB, varför den inte uppfyller kriterierna för tillgång som ska redovisas i balansräkningen. Bidraget kostnadsförs i resultaträkningen i den period som avtal tecknas och åtagandet uppstår.

Nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar och immateriella tillgångar

Vid varje balansdag analyserar företaget de redovisade värdena för materiella anläggningstillgångar och immateriella tillgångar för att fastställa om det finns någon indikation på att dessa tillgångar har minskat i värde. Om så är fallet, beräknas tillgångens återvinningsvärde för att kunna fastställa värdet av en eventuell nedskrivning. Där det inte är möjligt att beräkna återvinningsvärdet för en enskild tillgång, beräknas återvinningsvärdet för den kassagenererande enhet till vilken tillgången hör.

Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader och nyttjandevärdet. Verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader är det pris som företaget beräknar kunna erhålla vid en försäljning mellan kunniga, av varandra oberoende parter, och som har ett intresse av att transaktionen genomförs, med avdrag för sådana kostnader som är direkt hänförliga till försäljningen. Vid beräkning av nyttjandevärde diskonteras uppskattat framtida kassaflöde till nuvärde med en diskonteringsränta före skatt som återspeglar aktuell marknadsbedömning av pengars tidsvärde och de risker som förknippas med tillgången. För att beräkna de framtida kassaflödena har företaget använt budget och prognoser för de kommande fem åren.

Om återvinningsvärdet för en tillgång (eller kassagenererande enhet) fastställs till ett lägre värde än det redovisade värdet, skrivs det redovisade värdet på tillgången (eller den kassagenererande enheten) ned till återvinningsvärdet. En nedskrivning redovisas direkt i resultaträkningen.

Vid varje balansdag gör företaget en bedömning om den tidigare nedskrivningen inte längre är motiverad. Om så är fallet återförs nedskrivningen delvis eller helt. Då en nedskrivning återförs, ökar tillgångens (den kassagenererande enhetens) redovisade värde. Det redovisade värdet efter återföring av nedskrivning får inte överskrida det redovisade värde som skulle fastställts om ingen nedskrivning gjorts av tillgången (den kassagenererande enheten) under tidigare år. En återföring av en nedskrivning redovisas direkt i resultaträkningen.

Andelar i koncernföretag

Andelar i dotterföretag redovisas till anskaffningsvärde. Utdelning från dotterföretag redovisas som intäkt när rätten att få utdelning bedöms som säker och kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

Finansiella instrument

En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisas i balansräkningen när företaget blir part till instrumentets avtalsenliga villkor. En finansiell tillgång bokas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödet från tillgången upphör, regleras eller när företaget förlorar kontrollen över den. En finansiell skuld, eller del av finansiell skuld, bokas bort från balansräkningen när den avtalade förpliktelsen fullgörs eller på annat sätt upphör.

Vid det första redovisningstillfället värderas omsättningstillgångar och kortfristiga skulder till anskaffningsvärde. Långfristiga fordringar samt långfristiga skulder värderas vid det första redovisningstillfället till upplupet anskaffningsvärde. Låneutgifter periodiseras som en del i lånets räntekostnad enligt effektivräntemetoden (se nedan).

Vid värdering efter det första redovisningstillfället värderas omsättningstillgångar enligt lägsta värdets princip, dvs. det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen. Kortfristiga skulder värderas till nominellt belopp.

Långfristiga fordringar och långfristiga skulder värderas efter det första redovisningstillfället till upplupet anskaffningsvärde.

Upplupet anskaffningsvärde

Med upplupet anskaffningsvärde avses det belopp till vilket tillgången eller skulden initialt redovisades med avdrag för amorteringar, tillägg eller avdrag för ackumulerad periodisering enligt effektivräntemetoden av den initiala skillnaden mellan erhållet/betalat belopp och belopp att betala/erhålla på förfallodagen samt med avdrag för nedskrivningar.

Effektivräntan är den ränta som vid en diskontering av samtliga framtida förväntade kassaflöden över den förväntade löptiden resulterar i det initialt redovisade värdet för den finansiella tillgången eller den finansiella skulden.

Derivatinstrument

Företaget ingår derivattransaktioner med syfte att hantera valuta- och ränterisker. Derivatinstrument redovisas enligt lägsta värdets princip. Värddeförändringar i den säkrade transaktionen ska motverkas av säkringsinstrumentet. Derivatinstrument med negativt värde värderas till det belopp som för företaget är mest förmånligt om förpliktelsen regleras eller överläts på balansdagen. Skulden redovisas på raden "Övriga kortfristiga skulder".

Valutaterminskontrakt skyddar koncernen mot förändringar i valutakurser genom att fastställa den kurs till vilken en tillgång eller skuld i utländsk valuta kommer att realiseras. En ökning eller minskning av det belopp som krävs för att reglera tillgången eller skulden kompenseras av motsvarande värddeförändring av terminskontraktet. Dessa vinster och förluster kvittas därför och redovisas inte i de finansiella rapporterna.

Avtal avseende ränteswap skyddar koncernen mot ränteändringar. Ränteskillnader som erhålls eller erläggs på grund av dessa redovisas såsom kostnadsränta.

Resultateffekter från derivat redovisas i samma period som de underliggande avtalen löper ut. Derivatinstrumenten redovisas inte i balansräkningen.

Företaget tillämpar säkringsredovisning i syfte att minska fluktuationer i resultatet som en följd av säkring av ränte- och valutarisker. Omvärdering sker ej av den säkrade posten om det finns en motsatt värddeförändring på säkringsinstrumentet.

För säkring av fordran eller skuld i utländsk valuta används valutaterminer. Den säkrade posten värderas till terminskurs. I de fall där skillnaden mellan terminskurs och avistakurs är väsentlig värderas fordran eller skulden till avistakurs och terminspremien periodiseras över terminskontraktets löptid.

Företaget innehar ränteswappar för att säkra kassaflöden hänförligt till lån som löper med rörlig ränta. Vid kassaflödessäkring redovisas erlagd respektive erhållen ränta på säkringsinstrumentet i samma period som räntan på säkrade posten redovisas.

Varulager

Varulager värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen. Anskaffningsvärdet beräknas genom tillämpning av först-in-först-ut-metoden (FIFU). Nettoförsäljningsvärde är försäljningsvärdet efter avdrag för beräknade kostnader som direkt kan hänföras till försäljningstransaktionen.

I anskaffningsvärdet ingår utgifter för inköp och andra utgifter för att bringa varorna till deras aktuella plats och skick.

Likvida medel

Likvida medel inkluderar kassamedel och disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut samt andra kortfristiga likvida placeringar som lätt kan omvandlas till kontanter och är föremål för en obetydlig risk för värdefluktuationer. För att klassificeras som likvida medel får löptiden inte överskrida tre månader från tidpunkten för förvärvet. *mm*

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

Avsättningar

Avsättningar redovisas när företaget har en befintlig förpliktelse (legal eller informell) som en följd av en inträffad händelse, det är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

En avsättning omprövas varje balansdag och justeras så att den återspeglar den bästa uppskattningen av det belopp som krävs för att reglera den befintliga förpliktelsen på balansdagen, med hänsyn tagen till risker och osäkerheter förknippade med förpliktelsen. När en avsättning beräknas genom att uppskatta de utbetalningar som förväntas krävas för att reglera förpliktelsen, motsvarar det redovisade värdet nuvärdet av dessa utbetalningar.

Där en del av eller hela det belopp som krävs för att reglera en avsättning förväntas bli ersatt av en tredje part, ska gottgörelsen särredovisas som en tillgång i balansräkningen när det är så gott som säkert att den kommer att erhållas om företaget reglerar förpliktelsen och beloppet kan beräknas tillförlitligt.

Förlustkontrakt

En avsättning för förlustkontrakt redovisas då de oundvikliga utgifterna för att uppfylla kontraktet överstiger de förväntade ekonomiska fördelarna.

Aktieägartillskott

Lämnade aktieägartillskott redovisas som en ökning av andelar i dotterföretags redovisade värde. Erhållna aktieägartillskott redovisas direkt i eget kapital.

Ansvarsförbindelser

En ansvarsförbindelse är en möjlig förpliktelse till följd av inträffade händelser och vars förekomst endast kommer att bekräftas av att en eller flera osäkra framtida händelser, som inte helt ligger inom företagets kontroll, inträffar eller uteblir, eller en befintlig förpliktelse till följd av inträffade händelser, men som inte redovisas som skuld eller avsättning eftersom det inte är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen eller förpliktelsens storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. Ansvarsförbindelser redovisas som separat not.

Eventualtillgångar

En eventualtillgång är en möjlig tillgång till följd av inträffade händelser och vars förekomst endast kommer att bekräftas av att en eller flera osäkra framtida händelser, som inte helt ligger inom företagets kontroll, inträffar eller uteblir. En eventualtillgång redovisas inte som en tillgång i balansräkningen.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen visar företagets förändringar av företagets likvida medel under räkenskapsåret. Kassaflödesanalysen har upprättats enligt den indirekta metoden. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- och utbetalningar.

Not 3 Viktiga uppskattningar och bedömningar

Viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar

Nedan redogörs för de viktigaste antagandena om framtiden, och andra viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar per balansdagen, som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder under nästa räkenskapsår.

- Nyttjandeperioder materiella anläggningstillgångar
- Nedskrivningsprövning av anläggningstillgångar
- Aktivering eller kostnadsföring av underhållsprojekt, det vill säga värdehöjande förbättring eller ej
- Antaganden avseende ränta och livslängd vid beräkning av pensionsskulder
- Osäkra fordringar resp skulder pga tvister *ml*

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

Not 4 Derivat och finansiella instrument

Företaget innehar derivatkontrakt i form av ränteswappar och valutaterminer.

Valutarisk

Med valutarisk avses risken att verkligt värde eller framtida kassaflöden fluktuerar till följd av ändrade valutakurser. De finansiella anvisningarna anger att all valutarisk i samband med finansiering i utländsk valuta skall säkras, med undantag av betalningsflöden understigande 100 tkr. Betalningsflöden valutasäkras med hjälp av valutaterminer. Valutaoption (köp) får förvärfvas för att täcka underliggande valutarisk i beslutad investering.

Företagets utflöden består huvudsakligen av svenska kronor samtidigt som företagets inflöden huvudsakligen består av svenska kronor. Företaget är därmed i begränsad omfattning påverkad av förändringar i valutakurser.

Företagets policy är att löpande säkra 100 % av prognostiserade kassaflöden i utländsk valuta som överstiger 100 tkr. Enligt företagets finanspolicy ska transaktionsexponeringen reduceras genom att använda derivatinstrument. Företaget använder huvudsakligen terminskontrakt, men har enligt finanspolicy även möjlighet att använda valutaoptioner. Per balansdagen hade Göteborgs Hamn AB inga valutaterminer.

Ränterisk

Med ränterisk avses risken att verkligt värde eller framtida kassaflöden fluktuerar till följd av ändrade marknadsräntor. Företaget är huvudsakligen exponerad för ränterisk genom dess lånefinansiering. Lånen löper med delvis fast men också rörlig ränta, vilket innebär att företagets framtida finansiella kostnader påverkas vid ändrade marknadsräntor. Företaget påverkas också av ändrade marknadsräntor som en följd av de derivatinstrument som innehas för att säkra transaktionsexponeringen (se ovan).

Företagets samtliga ränteswappar som innebär att rörlig ränta swappas till fast ränta är identifierade som kassaflödessäkringar, innebärande säkring av företagets kassaflöde hänförligt till lån som löper med rörlig ränta. Ränteswappar innebärande att fast ränta swappas till rörlig ränta är identifierade som verkligt värdesäkringar, innebärande säkring av ränterisken i lån som löper med fast ränta.

Företaget har ingen långfristig överskottslikviditet. Eventuell kortfristig överskottslikviditet placeras enbart i kortfristig inlåning i Göteborgs Stad kortfristiga penningmarknadsinstrument. Göteborgs Hamn AB:s finansiella anvisningar reglerar att kortfristigt överskott av likvida medel skall placeras hos koncernbanken.

Säkringsredovisning

Verkligt värde på derivat som är identifierade som säkringsinstrument

De sammanlagda värdet av derivaten på balansdagen uppgick till 181 811 tkr. Det nominella värdet uppgick till 200 000 tkr. Skillnaden mellan nominellt och verkligt värde på balansdagen uppgick till -18 189 tkr. På balansdagen fanns inga derivat instrument redovisade i balansräkningen. Verkligt värde på derivaten har beräknats med de kostnader och intäkter som hade orsakats om kontrakten stängts på balansdagen.

	Nominellt belopp	Verkligt värde	Marknads- värde
2016-12-31			
Valutaterminer	0	0	0
Ränteswappar	200 000	181 811	-18 189
Totalt	200 000	181 811	-18 189
	Nominellt belopp	Verkligt värde	Marknads- värde
2015-12-31			
Valutaterminer	659	653	-6
Ränteswappar	300 000	271 787	-28 213
Totalt	300 659	272 440	-28 219

Räntederivat, ränteförfall och räntebindningstid

De nominella beloppen på utestående räntederivat på balansdagen uppgick till 200 mkr (300 mkr). Skillnaden mellan nominellt och verkligt värde per balansdagen uppgick till -18,2 mkr (-28,2 mkr). Värderingen av derivaten till verkligt värde har genomförts av externt företag. Den genomsnittliga räntebindningstiden uppgick vid årsskiftet till 1,86 år (2,65 år)

Räntederivat		Förfallodag	Ränta
Ränteswap	100 000	2017-12-29	5,23%
Ränteswap	50 000	2019-09-16	3,18%
Ränteswap	50 000	2021-05-24	3,64%
Summa	200 000		

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

Not 5 Nettoomsättningens fördelning

Nettoomsättning per verksamhetsgren	2016	2015
Koncession	268 273	270 149
Fartygshamn	220 019	208 232
Varuhamn	103 750	97 124
Hyror och arrenden	91 013	85 710
Övrig försäljning	59 294	45 043
Summa	742 349	706 258

Not 6 Uppgift om inköp och försäljning inom samma koncern

	2016	2015
Inköp	6,9%	7,0%
Försäljning	0,5%	0,4%

Not 7 Övriga rörelseintäkter

	2016	2015
Offentliga bidrag	0	-664
Erhållna skadestånd	2 758	0
Försäkringsersättning	7 621	3 493
Pensionsutfästelser	1 264	2 116
Övrigt	115	0
Summa	11 758	4 945

Not 8 Upplysning om ersättning till revisorer

	2016	2015
Deloitte AB		
revisionsuppdrag	0	22
revisionsverksamhet utöver revisionsuppdrag	0	132
skatterådgivning	0	7
övriga tjänster	0	-
Ernst & Young AB*		
revisionsuppdrag	262	224
revisionsverksamhet utöver revisionsuppdrag	0	-
skatterådgivning	32	-
övriga tjänster	164	10
Göteborgs Stad:s lekmannarevisorer		
revisionsuppdrag	225	220
Summa	683	615

* Nya revisorer från och med 2015

Med revisionsuppdrag avses revisorernas ersättning för den lagstadgade revisionen. Arbetet innefattar granskningen av årsredovisningen och bokföringen, styrelsens och verkställande direktörens förvaltning samt arvode för revisionsrådgivning som lämnats i samband med revisionsuppdraget.

Not 9 Leasingavtal

Operationella leasingavtal - leasetagare

Företaget är leasetagare genom operationella leasingavtal avseende IT tjänster och utrustning, bilar, samt mindre kontorsutrustning. Summan av årets kostnadsförda leasingavgifter avseende operationella leasingavtal uppgår till 15 548 tkr (14 305 tkr). Framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal förfaller enligt följande:

Förfallotidpunkt:	2016	2015
Inom ett år	8 535	9 160
Senare än ett år men inom fem år	27 286	23 937
Summa	35 821	33 097

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

Not 10 Antal anställda, löner, andra ersättningar och sociala kostnader

Medeltalet anställda	2016		2015	
	Antal anställda	Varav antal män	Antal anställda	Varav antal män
	114	75	111	74
Totalt	114	75	111	74

*) Antal anställda 2015 har justerats från 123 till 111 stycken samt antal män från 84 till 74 stycken pga av under 2016 justerat beräkningsunderlag.

	2016-12-31	2015-12-31
Fördelning ledande befattningshavare per balansdagen		
Kvinnor:		
styrelseledamöter	4	4
andra personer i företagets ledning inkl VD	4	4
Män:		
styrelseledamöter	5	5
andra personer i företagets ledning inkl VD	4	4
Totalt	17	17

Löner, andra ersättningar m m	2016		2015	
	Löner och andra ersättningar*)	Soc kostn (varav pensionskostnader**)	Löner och andra ersättningar*)	Soc kostn (varav pensionskostnader)
	66 124	35 854 (14 884)	65 182	37 821 (17 484)

*) Utöver i ovanstående tabell redovisade kostnader ingår i totala personalkostnader, kostnad för utbildning, hälsovård, rekrytering samt diverse personalkostnader med 5 307 tkr (5 370 tkr).

***) I pensionskostnaden ingår kostnader för avgångspensioner med 1,3 mkr (2 mkr). I pensionskostnaden för 2016 ingår en premieåterbetalning på 2,9 mkr från FORA avseende år 2004.

***) 2015 års pensionskostnad har justerats upp med 794 tkr

Löner och andra ersättningar fördelade mellan styrelseledamöter och anställda	2016		2015	
	Styrelse och VD (varav tantiem och dylikt)	Övriga anställda	Styrelse och VD (varav tantiem och dylikt)	Övriga anställda
	2 264	63 860	2 257	62 925

Pensioner

Företagets kostnad för avgiftsbestämda pensionsplaner uppgår till 3 762 tkr (3 889 tkr).

Företagets pensionskostnader för gruppen styrelse och VD uppgår till 735 tkr (1 181 tkr). Beloppet för 2015 inkluderar justering av tidigare års inbetalda premier för VD uppgående till 572 tkr. Företaget har inga utestående pensionsförpliktelser till styrelsen.

Avtal om avgångsvederlag

Mellan företaget och verkställande direktören gäller en ömsesidig uppsägningstid om sex månader. Vid uppsägning från företagets sida erhålls ett avgångsvederlag som uppgår till 24 månadslöner. Vid 60 års ålder eller äldre utgår istället pension. Vid 60-62 års ålder utgår pension med 65 % av månadslönen inkl pensionsförmåner och vid 62-65 års ålder utgår pension med 75 % av månadslönen inkl pensionsförmåner. Avgångsvederlaget avräknas ej mot andra inkomster. Vid uppsägning från verkställande direktörens sida utgår inget avgångsvederlag.

Mellan företaget och andra ledande befattningshavare gäller en ömsesidig uppsägningstid om tre månader förutom för en befattningshavare som har sex månaders uppsägningstid från företagets sida och tre månaders uppsägningstid vid egen uppsägning. Vid uppsägning från företagets sida finns ingen rätt till avgångsvederlag. Vid uppsägning från ledande befattningshavarens sida utgår inget avgångsvederlag. *ml*

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

Not 11 Övriga ränteintäkter och liknande intäkter

	2016	2015
Ränteintäkter	262	188
Ränteintäkter, koncernföretag	0	421
Summa	262	609

Not 12 Räntekostnader och liknande kostnader

	2016	2015
Räntekostnader	-23 170	-30 123
Räntekostnader, koncernföretag	-13 267	-12 647
Aktiverade lånekostnader	0	4 040
Övrigt	-292	-762
Summa	-36 729	-39 492

Not 13 Skatt på årets resultat

	2016	2015
Aktuell skatt	-2 349	944
Uppskjuten skatt	-8 456	-7 728
Skatt på årets resultat	-10 805	-6 784

Avstämning årets skattekostnad

	2016	2015
Redovisat resultat före skatt	45 655	36 558
Skatt beräknad med skattesats 22 %	-10 044	-8 043
Skatteeffekt av ej skattepliktiga intäkter	32	33
Ovriga ej avdragsgilla kostnader	-474	-395
Justeringspost uppskjuten skatt	94	677
Summa	-10 392	-7 728
Justeringar som redovisats innevarande år avseende tidigare års aktuella skatt	-413	944
Årets redovisade skattekostnad	-10 805	-6 784

Aktuell skatt som redovisats direkt mot eget kapital uppgår till tkr (0). *md*

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

Not 14 Balanserade utgifter för dataprogram

	2016-12-31	2015-12-31
Ingående anskaffningsvärden	3 151	17 371
Försäljningar/utrangeringar	0	-14 220
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	3 151	3 151
Ingående avskrivningar	-2 416	-16 005
Försäljningar/utrangeringar	0	14 220
Årets avskrivningar enligt plan	-630	-631
Utgående ackumulerade avskrivningar	-3 046	-2 416
Utgående planenligt restvärde	105	735

Balanserade utgifter för dataprogram avser standardsystemet VTMS och extern webbplats. VTMS har under året utrangerats. Systemet var fullt avskrivet vid utrangeringen.

Not 15 Hyresrätter och liknande rättigheter

	2016-12-31	2015-12-31
Ingående anskaffningsvärden	27 486	25 000
Inköp	0	2 486
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	27 486	27 486
Ingående avskrivningar	-2 646	-1 980
Årets avskrivningar enligt plan	-1 122	-665
Utgående ackumulerade avskrivningar	-3 768	-2 645
Utgående planenligt restvärde	23 718	24 841

Hyresrätterna avser dels två bergum i Syrhåla som utgör en framtida resurs för uppläggning av förorenade muddermassor och dels aktiverade utgifter avseende tomträtter. Det ena bergummet utnyttjas för lagring av råolja och togs i bruk under 2011 och skrivs av under 20 år. Båda bergummen kommer kunna nyttjas för uppläggning av förorenade muddermassor i framtiden och kvarstående bokfört värde kommer skrivas av under den period som bergummen kan nyttjas för detta ändamål. Tomträtterna skrivs av på en 5 års period. *ml*

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

Not 16 Pågående nyanläggningar immateriella

	2016-12-31	2015-12-31
Ingående redovisat värde	0	0
Under året nedlagda utgifter	1 138	0
Utgående redovisat värde	1 138	0

Not 17 Byggnader, mark och markanläggningar

Byggnader	2016-12-31	2015-12-31
Ingående anskaffningsvärden	780 389	773 266
Inköp	15 455	7 123
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	795 844	780 389
Ingående avskrivningar	-418 152	-381 886
Omklassificeringar	-	-
Årets avskrivningar enligt plan	-36 008	-36 266
Utgående ackumulerade avskrivningar	-454 160	-418 152
Ingående nedskrivningar	-14 768	-14 768
Utgående ackumulerade uppskrivningar netto	-14 768	-14 768
Utgående planenligt restvärde	326 916	347 469

Mark	2016-12-31	2015-12-31
Ingående anskaffningsvärden	404 786	404 786
Inköp	7 650	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	412 436	404 786
Utgående planenligt restvärde	412 436	404 786

Markanläggning	2016-12-31	2015-12-31
Ingående anskaffningsvärden	1 804 228	1 534 085
Inköp	106 840	270 143
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 911 068	1 804 228
Ingående avskrivningar	-514 530	-466 565
Årets avskrivningar enligt plan	-51 452	-47 965
Utgående ackumulerade avskrivningar	-565 982	-514 530
Utgående planenligt restvärde	1 345 086	1 289 698

Not 18 Maskiner och andra tekniska anläggningar

	2016-12-31	2015-12-31
Ingående anskaffningsvärde	619	619
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	619	619
Ingående avskrivningar enligt plan	-562	-545
Årets avskrivningar enligt plan	-15	-17
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	-577	-562
Utgående planenligt restvärde	42	57

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

Not 19 Inventarier, verktyg och installationer

	2016-12-31	2015-12-31
Ingående anskaffningsvärde	862 874	782 299
Inköp	48 347	80 646
Försäljningar/utrangeringar	0	-71
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	911 221	862 874
Ingående avskrivningar enligt plan	-486 777	-445 994
Försäljningar/utrangeringar	0	57
Årets avskrivningar enligt plan	-43 796	-40 840
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	-530 573	-486 777
Utgående planenligt restvärde	380 648	376 097

Not 20 Pågående nyanläggningar materiella

	2016-12-31	2015-12-31
Ingående redovisat värde	165 458	284 766
Omklassificeringar	-178 292	-360 398
Nedskrivningar av pågående nyanläggningar	-	-
Under året nedlagda utgifter	226 980	241 090
Utgående redovisat värde	214 146	165 458

Not 21 Andelar i koncernföretag

	2016-12-31	2015-12-31
Ingående anskaffningsvärde	109 460	114 932
Fusion av Göteborg Port Operation AB	0	-5 472
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	109 460	109 460
Utgående redovisat värde	109 460	109 460

Göteborgs Hamn AB förvärvade 100 % av aktierna i Göteborg Port Operation AB under 2014. Köpeskillning uppgick till 5 472 tkr. Göteborgs Hamn AB och Göteborg Port Operation AB har under 2015 fusionerats.

Företagets innehav av andelar i koncernföretag

Företagets namn	Kapitalandel	Rösträttsandel	Antal andelar	Redovisat värde	
				2016-12-31	2015-12-31
Göteborgs Stuveri AB	100%	100%	1 000	831	831
Scandinavian Distripoint AB	100%	100%	10 000	108 629	108 629
Arendal Holding AB (indirekt ägt)	100%	100%	1 000	0	0
Summa				109 460	109 460

Företagets namn	Org.nr	Säte
Göteborgs Stuveri AB	556284-3614	Göteborg
Göteborg Port Operation AB *	556692-0764	Göteborg
Scandinavian Distripoint AB	556206-1645	Göteborg
Arendal Holding AB (indirekt ägt)	556711-0365	Göteborg

*) Göteborgs Hamn AB och Göteborg Port Operation AB har under 2015 fusionerats. *mm*

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

Not 22 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	2016-12-31	2015-12-31
Ingående anskaffningsvärde	0	12
Avyttringar*	0	-12

Not 23 Uppskjuten skattefordran

	2016-12-31	2015-12-31
Uppskjuten skattefordran		
Skillnad planmässiga och skattemässiga avskrivningar	51 547	41 017
Avsättningar	9 662	28 544
Övrigt	447	551
Summa uppskjuten skattefordran	61 656	70 112

Uppskjutna skattefordringar värderas till högst det belopp som sannolikt kommer att återvinnas baserat på innevarande och framtida skattepliktiga resultat.

Skattesatsen för beräkning av uppskjuten skatt uppgår till (22,0 %).

Not 24 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2016-12-31	2015-12-31
Upplupna skadeersättningar	7 315	1 540
Förutbetald kostnad fastigheter	540	810
Övriga förutbetalda kostnader	5 491	8 028
Upplupna intäkter fastigheter	4 548	3 949
Upplupen kostnad pensionsstiftelse	1 977	2 116
Övriga upplupna intäkter	6 086	11 587
Summa	25 957	28 030
Därav tillgångar som förfaller till betalning senare än ett år men före fem år efter balansdagen	916	986

Not 25 Obeskattade reserver

	2016-12-31	2015-12-31
Ackumulerade överavskrivningar	279 357	269 127
Ackumulerade direktavskrivningar	0	24
Summa	279 357	269 151 <i>MM</i>

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

Not 26 Avsättningar

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	2016-12-31	2015-12-31
Pensioner och liknande förpliktelser	398 254	401 754
- varav ITP2 i egen regi som omfattas av tryggandelagen	322 929	331 017

Övriga avsättningar

2016-12-31	Vid årets början	Tillkommande avsättningar	Belopp som tagits i anspråk	Aterföring av utnyttjade belopp	Vid årets slut
	82	0	0	0	82
Miljöförbättrande åtgärder Torsviken 1)	27 670	584	-7 622	0	20 632
Återställning Mudderupplag Torsviken 2)					
Återställning Mudderupplag Lundbyhamnen 4)	13 470	3 091	0	0	16 561
Framtida utfästelser, gottgöres via stiftelse 6)	0	1 972	0	0	1 972
Försäkringstekniska avsättningar 7)	0	6 644	0	0	6 644
Vid årets slut	41 222	12 291	0	-7 622	0

2015-12-31	Vid årets början	Tillkommande avsättningar	Belopp som tagits i anspråk	Aterföring av utnyttjade belopp	Vid årets slut
	82	0	0	0	82
Miljöförbättrande åtgärder Torsviken 1)	28 247	1 462	-2 039	0	27 670
Återställning Mudderupplag Torsviken 2)	3 888	0	-3 888	0	0
Åtgärder Älvsborgs fästning 3)					
Återställning Mudderupplag Lundbyhamnen 4)	10 250	3 220	0	0	13 470
Förorenade massor Tomparken 5)	1 700	0	0	-1 700	0
Vid årets slut	44 167	4 682	-5 927	-1 700	41 222

1) Miljöförbättrande åtgärder Torsviken förväntas utbetalas under 2017. 2) Återställning mudderupplag Torsviken genomförs enligt plan under 2016-2019. Nuvärdesjustering under 2016 uppgår till 584 tkr (141) 3) Åtgärder Älvsborgs fästning utbetalades 2015 4) Täckning av mudderupplag Lundbyhamnen bedöms genomföras under 2017 och nuvärdesjustering under 2016 uppgår till 841 tkr (220) 5) Avsättning förorenade massor Tomparken utbetalades under 2015. 6) Avgångspensioner kommer att utbetalas under 2017-2018. 7) Bolagets bedömning av kostnader relaterade till aktuella skadeärenden.

Not 27 Skulder

Långfristiga skulder	2016-12-31	2015-12-31
Långfristiga skulder som förfaller till betalning senare än fem år efter balansdagen:		
Skulder till Göteborgs Stad	0	50 000
Skulder till koncernföretag	831	831
Summa	831	50 831
Långfristiga skulder som förfaller till betalning inom två till fem år efter balansdagen:		
Skulder till Göteborgs Stad	150 000	200 000
Skulder till kreditinstitut	75 000	100 000
Summa	225 000	300 000
Summa	2016-12-31	2015-12-31
Kortfristiga skulder	522 423	415 508
Skulder till Göteborgs Stad	25 000	25 000
Skulder till kreditinstitut	73 382	105 129
Skulder till koncernföretag	620 805	545 637
Summa		

Företagets utnyttjade checkräkningskredit uppgår till 422 423 tkr (315 508 tkr) och ingår i posten Kortfristiga skulder till Göteborgs Stad. Limit avseende checkräkningskredit uppgår till 450 000 tkr (450 000 tkr). *ml*

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

Not 32 Disposition av vinst eller förlust

Till årsstämman förfogande står följande vinstmedel:	
Balanserat resultat	964 851
Årets resultat	34 850
	<u>999 701</u>
Styrelsen föreslår att till aktieägarna utdelas i ny räkning balanseras	-
	999 701
	<u>999 701</u>

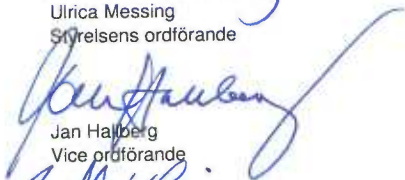
Not 33 Händelser efter balansdagen

Göteborgs Hamn AB förvärvar Rohde Fastighet AB, org. nr. 556202-1963 för 9,5 Mkr i februari 2017.

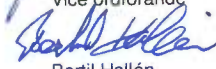
Göteborg den 2017-02-06

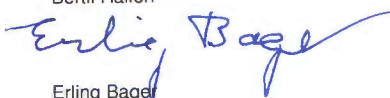
Ulrica Messing
Styrelsens ordförande

Jan Halberg
Vice ordförande

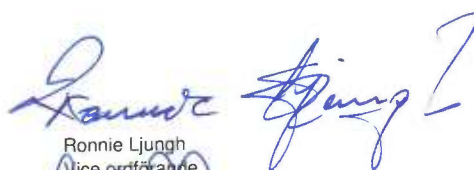
Bertil Hallén

Erling Bagel

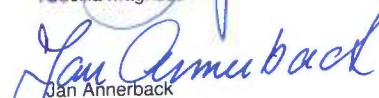
Ingela Ferneborg

Ronnie Ljungh
Vice ordförande

Cecilia Magnusson

Jan Annerback

Eva Olofsson

Magnus Kärestedt
Verkställande direktör

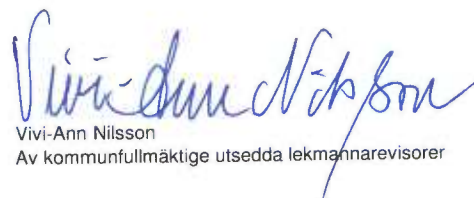
Vår revisionsberättelse har avgivits den
2017-02-23

Ernst & Young AB

Magnus Karlström
Auktoriserad revisor

Vår granskningsrapport har lämnats den
2017-

Vivi-Ann Nilsson
Av kommunfullmäktige utsedda lekmannarevisorer

Sven Jellbo
Av kommunfullmäktige utsedda lekmannarevisorer

Göteborgs Hamn AB
556008-2553

Not 28 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2016-12-31	2015-12-31
Upplupna löner	211	25
Upplupna semesterlöner	9 421	9 761
Upplupna sociala avgifter	4 768	5 108
Upplupna räntekostnader	-819	-721
Upplupna kostnader för planerat underhåll	10 341	2 533
Upplupna IT-kostnader	2 908	125
Gottgörelse pensionsstiftelse	0	2 827
Förutbetalda intäkter	25 526	22 201
Förskotts-fakturerade hyror	21 792	20 001
Övriga poster	2 829	8 412
Summa	76 977	70 272

*) Gottgörelse pensionsstiftelse redovisas år 2016 i Not 26 Avsättningar

Not 29 Ställda säkerheter och eventalförpliktelser

Göteborgs Hamn AB har ställt ut ansvarsförbindelser i form av garantiåtagande till förmån för flertal pensionsförsäkringsbolag. Göteborgs Hamn AB:s garantiåtagande består av maximalt 2 % av respektive pensionskulda. Garantiåtagande förändras över tiden då det baseras på nuvarande pensionskulda.

	2016-12-31	2015-12-31
Garantiåtaganden PRI	12	11
Garantiåtaganden SPP	6 416	6 580
Pensionsutfästelser täckta av kapitalförsäkringar	405	636
Summa	6 833	7 227

Göteborgs Hamn AB har under året erhållit gottgörelse från en av bolages pensionsstiftelser. Gottgörelse avser pensionskostnader för 2 st. medarbetare.

Göteborgs Hamn AB är en av tre huvudsponsorer från staden för Volvo Ocean Race som genomförs 2018. Sponsoråtagandet omfattar att finansiera en tredjedel av 25 mkr.

Ställda säkerheter

Merparten av bolagets lån är upptagna i kommunens koncernbank. För övriga lån har Göteborgs Stad ställt ut en kommunborgen.

Not 30 Likvida medel i kassaflödet

	2016-12-31	2015-12-31
Kassamedel	2 946	1 055
Summa	2 946	1 055

Kortfristiga placeringar i balansräkningen vid årets slut uppgick till (0) varav (0) utgjordes av finansiella instrument (fordringar) med en löptid på upp till tre månader.

Not 31 Upplysningar om närstående

Transaktioner mellan företaget och dess närstående har skett på marknadsmässiga grunder.

Några transaktioner med ledande befattningshavare eller nyckelpersoner eller nyckelpersoner utöver lön och ersättningar (se not 10) har inte förekommit. *ml*

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Göteborgs Hamn AB, org.nr 556008-2553

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Göteborgs Hamn AB för räkenskapsåret 2016-01-01 - 2016-12-31.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Göteborgs Hamn ABs finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till Göteborgs Hamn AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av Göteborgs Hamn AB för räkenskapsåret 2016-01-01 - 2016-12-31 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsred i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till Göteborgs Hamn AB enligt god revisorsred i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsred i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionsred i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaper. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Göteborg den 23/2 2017

Ernst & Young AB

Magnus Karlström
Auktoriserad revisor

Granskningsrapport för år 2016

Till årsstämman i Göteborgs Hamn AB
Till kommunfullmäktige för kännedom

Org.nr: 556008-2553

Vi, av fullmäktige i Göteborgs Stad utsedda lekmannarevisorer, har granskat Göteborgs Hamn AB:s verksamhet under år 2016.

Styrelse och verkställande direktör ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Vårt ansvar är att granska och bedöma om bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och med beaktande av de beslut kommunfullmäktige och årsstämman fattat. En sammanfattning av utförd granskning har överlämnats till bolagets styrelse och verkställande direktör i en granskningsredogörelse. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning.

Vi har i granskningen inte gjort några iakttagelser som visar att bolagets verksamhet inte har bedrivits i enlighet med ändamålet i bolagsordning och ägardirektiv.

Vi bedömer att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Göteborg den 6 februari 2017

Sven Jellbo
av kommunfullmäktige
utsedd lekmannarevisor

Vivi-Ann Nilsson
av kommunfullmäktige
utsedd lekmannarevisor

§ 663, Dnr 1372/16

Uppräkning av arvoden för förtroendevalda 2017

Handlingar

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 13 oktober 2016.
Yrkande från SD den 9 november 2016.

Yrkanden

Ordföranden Ann-Sofie Hermansson (S) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag.
Lars Hansson (SD) yrkar bifall till yrkande från SD den 9 november 2016.

Propositionsordning

Ordföranden Ann-Sofie Hermansson (S) ställer propositioner på yrkandena och finner att det egna yrkandet bifallits. Omröstning begärs.

Omröstning

Godkänd voteringsproposition: "Ja för bifall till stadsledningskontorets förslag och Nej för bifall till Lars Hanssons yrkande".

Mariya Voyvodova (S), Jonas Ransgård (M), Ulf Kamne (MP), Daniel Bernmar (V), David Lega (KD), Kristina Tharing (M), Marina Johansson (S), Johan Nyhus (S), Martin Wannholt, tjänstgörande ersättarna Ann Catrine Fogelgren (L) och Hampus Magnusson (M) samt ordföranden Ann-Sofie Hermansson (S) röstar Ja (12).

Lars Hansson (SD) röstar Nej (1).

Beslut

Enligt stadsledningskontorets förslag:

1. Förrättningsarvodet för sammanträde eller förrättning 2017 som varar upp till fyra timmar höjs till 785 kronor. Om förrättningen överstiger fyra timmar höjs förrättningsarvodet till 1 270 kronor. För förrättning upptill 30 minuter höjs arvodet till 205 kronor. Beloppet 1 270 kronor gäller också för deltagande i sammanträde med kommunfullmäktige.
2. Punkt 2-5 i arvodesberedningens beslut antecknas.

Reservation

Lars Hansson (SD) reserverar sig mot beslutet.

Göteborgs Stad

Kommunstyrelsen

Expedieras

Stadens nämnder och bolag

Vid protokollet

Lina Isaksson

2016-11-09

Ordförande

Ann-Sofie Hermansson

Justerare

Jonas Ransgård

Yrkande gällande Uppräkning av arvoden för förtroendevalda 2017

Stadsledningskontoret vill i sitt förslag till beslut att arvoden höjs för år 2017.

Vi sverigedemokrater vill istället verka för att helt hålla nere ökningen av arvodena för förtroendevalda så att arvodet kvarstår på 2016 års nivå under resten av mandatperioden.

I dagens läge med mycket låg inflation tycker vi att det räcker med höjningar och vi vill därför frysa arvodena fram till utgången av år 2018.

Vi tycker vidare att då någon i Kommunstyrelsens presidium är frånvarande från sammanträden i Kommunstyrelsen ska denne få löneavdrag från sitt arvode. Vi tycker att arvodet på 76 050 kr per månad för förste och andra vice ordförande är alldeles för högt sett till den låga extra arbetsbelastning uppdraget medför.

Vi sverigedemokrater tycker att man skall handskas försiktigt och återhållsamt med de skattemedel som de göteborgska skattebetalarnas betalat in. De flesta skattebetalare önskar att en så stor andel som möjligt av den inbetalda skatten går till vård, skola, omsorg och inte går till politikers arvoden.

SD yrkar på:

Att uppräkning av arvoden för förtroendevalda inte görs år 2017. Arvodena kvarstår alltså år 2017 oförändrade jämfört med år 2016.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2016-10-13
Diarienummer 1372/16

Ledningsstaben

Avdelningen för sekretariat och diarium
Jonas André
Telefon 031-368 05 69
E-post: jonas.andren@stadshuset.goteborg.se

Uppräkning av arvoden för förtroendevalda 2017

Förslag till beslut

I arvodesberedningen:

1. Förrättningsarvodet för sammanträde eller förrättning 2017 som varar upp till fyra timmar höjs till 785 kronor. Om förrättningen överstiger fyra timmar höjs förrättningsarvodet till 1 270 kronor. För förrättning upptill 30 minuter höjs arvodet till 205 kronor. Beloppet 1 270 kronor gäller också för deltagande i sammanträde med kommunfullmäktige.
2. Grundarvodet 2017 fastställs till 61 980 kronor.
3. Arvodet för heltidsförtroendevald 2017 fastställs till 61 980 kronor per månad. Arvodet för kommunstyrelsens ordförande fastställs till 80 245 kronor per månad och för kommunstyrelsens förste och andre vice ordförande till 76 050 kronor per månad.
4. Högsta ersättningen för förlorad arbetsinkomst 2017 fastställs till 360 kronor per timma.
5. Styrelsearvodena i de kommunala bolagen fr o m 2017 års ordinarie bolagsstämma, i enlighet med bilaga till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, fastställs.

I kommunstyrelsen:

1. Förrättningsarvodet för sammanträde eller förrättning 2017 som varar upp till fyra timmar höjs till 785 kronor. Om förrättningen överstiger fyra timmar höjs förrättningsarvodet till 1 270 kronor. För förrättning upptill 30 minuter höjs arvodet till 205 kronor. Beloppet 1 270 kronor gäller också för deltagande i sammanträde med kommunfullmäktige.
2. Punkt 2-5 i arvodesberedningens beslut antecknas.

Sammanfattning

Uppräkning av arvoden för förtroendevalda i Göteborgs Stad sker enligt regler som kommunfullmäktige beslutat om. Reglerna innebär att grundarvodet årligen räknas upp med den genomsnittliga löneutveckling som skett i kommunen året innan. För 2016 har den genomsnittliga löneökningen beräknats till 2,4 procent. Kommunstyrelsen fastställer förrättningsarvodet och antecknar i övrigt arvodesberedningens beslut.

Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna för stadens nämnder kommer att variera beroende på hur många förtroendevalda varje nämnd har, vilken arvodesgrupp respektive nämnd bolag är placerad i och antalet förrättningar under året.

Barn-, jämställdhet-, mångfald – och miljöperspektivet

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa perspektiv.

Omvärldsperspektivet

Det förfaringsätt som Göteborgs Stad tillämpar vid uppräkning av arvoden för förtroendevalda har använts sedan 2002. Modellen bygger på ett grundarvode som årligen räknas upp med samma procent som den genomsnittliga löneökningen i kommunen året innan. Malmö Stad har samma uppräkningsmodell som Göteborg. I Stockholms Stad är modellen knuten till den årliga procentuella förändringen av basbeloppet.

Bilaga Arvoden och gruppindelning i de kommunala bolagen fr.o.m. 2017 års ordinarie bolagsstämma

Ärendet

Stadsledningskontoret redovisar i föreliggande tjänsteutlåtande uppräknig av arvoden för förtroendevalda 2017.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2002-06-13 om nytt grundarvode och nya arvodesregler för heltidsförtroendevalda. Reglerna innebär att grundarvodet årligen räknas upp med den genomsnittliga löneutveckling som skett i kommunen året innan. Beslut om höjning av förrättningsarvodet och styrelsearvoden i kommunens bolag sker på samma sätt (bilaga). Genom kommunfullmäktiges beslut gäller ett och samma grundarvode både för heltidsförtroendevalda och vid beräkningen av fasta arvoden i presidier m m.

Stadsledningskontorets förslag

Uppräkning av arvoden för förtroendevalda 2017

Enligt stadsledningskontoret beräknas den genomsnittliga löneökningen bland anställda i Göteborgs Stad under 2016 till 2,4 procent. Motsvarande höjning gällande samtliga arvoden under 2017 föreslås därmed enligt följande:

Grundarvodet höjs från 60 525 kronor för 2016 till 61 980 kronor för 2017. Motsvarande höjning till 61 980 kronor gäller även för heltidsförtroendevalda samt för kommunstyrelsens ordförande samt för förste och andre vice ordförande. Därmed blir arvodet 2017 för kommunstyrelsens ordförande 80 245 kronor och för kommunstyrelsens förste och andre vice ordförande 76 050 kronor.

Arvodena för förrättning/sammanträde upp till fyra timmar höjs från 765 kronor till 785 kronor, för förrättning/sammanträde längre än fyra timmar höjs arvodet från 1 240 kronor till 1 270 kronor och för förrättning/sammanträde upp till 30 minuter höjs arvodet från 200 kronor till 205 kronor. Beloppet 1 270 kronor gäller också för deltagande i sammanträde med kommunfullmäktige. Högsta ersättning för förlorad arbetsinkomst höjs från 350 kronor per timma till 360 kronor.

Styrelsearvodena i de kommunala bolagen höjs i enlighet med bilaga till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stadsledningskontoret

Jonas André
Planeringsledare

Jakob Rydén
Avdelningschef

**Årsarvoden och gruppindelning i de kommunala bolagen
fr o m 2017 års ordinarie bolagsstämma**

(fastställt i procent av grundarvodet 61 980 kr/mån multiplicerat med 12) enligt nedan:

Grupp A	2017	
Ordförande	0	Göteborgs Stadshus AB
Vice ordförande	0	
Ledamot	0	
Suppleant	0	
Lekmannarevisor	7 438 (1%)	

Grupp B	2017	
Ordförande	59 501 (8%)	Göteborg Energi AB
Vice ordförande	44 626 (6%)	Förvaltnings AB Framtiden
Ledamot	22 313 (3%)	HIGAB
Suppleant	11 156 (1,5%)	BRG, Business Region Göteborg AB
Lekmannarevisor	7 438 (1%)	Göteborg & Co Kommuntressent
		Göteborgs Hamn AB
		Göteborgs Spårvägar AB

Grupp C	2017	
Ordförande	44 626 (6%)	Göteborgs Stads Bostads AB
Vice ordförande	29 750 (4%)	AB Bostads AB Poseidon
Ledamot	14 875 (2%)	Familjebostäder i Göteborg AB
Suppleant	7 438 (1%)	Göteborgs Egnahems AB
Lekmannarevisor	7 438 (1%)	Lekmannarevisorer i Gårdstensbostäder AB
		Älvstranden Utveckling AB
		Förvaltnings AB GöteborgsLokaler
		Göteborgs Stads Parkerings AB
		Liseberg AB
		Göteborgs Stadsteater AB
		Göteborg & Co Träffpunkt AB
		Got Event AB
		Göteborgs Stads Upphandlings AB
		Kommunleasing i Göteborg AB
		Göteborgs Gatu AB
		Försäkrings AB Göta Lejon
		Boplats Göteborg AB

Grupp D	2017	
Ordförande	22 313 (3%)	Utveckling Nordost AB
Vice ordförande	14 875 (2%)	Idrotts- och Kulturcentrum
Ledamot	7 438 (1%)	Scandinavium i Göteborg AB
Suppleant	3 719 (0,5%)	AB Gothenburg European Office AB
Lekmannarevisor	3 719 (0,5%)	Lekmannarevisorer i Störningsjouren i Göteborg AB

Göteborgs Stad

Kommunfullmäktige

Protokoll (nr 1)

Sammanträdesdatum 2017-01-26

Närvarande

Ledamöter

Redovisas i Bilaga 1

Tjänstgörande ersättare

Jonas Attenius (S), Staffan Lindström (S), Camilla Widman (S), Eva-Lena Fransson (S), Håkan Hallengren (S), Christian Delgado (S), Svetlana Lucic (S), Daniel Havdelin (S), Magnus Nylander (M), Theres Börjesson (M), Tomas Nilsson (M), Birgitta Gunér (M), Åke Björk (M), Toni Orsulic (M), Eva Ternegren (MP), Henrik Munck (MP), Hillevi Werring (MP), Derya Tumayer (MP), Johanna Eliasson (V), Gunvor Bergquist (V), Håkan Eriksson (V), Maria Grundel (V), Jerker Schmidt (L), Mats Eriksson (SD), Marcus Silverbåge (SD), Maria Berjaoui (VägV), Matilda Granberg Stålbart (KD), Gudrun Tiberg (Fi), Louise Thörnqvist (Fi)

Övriga ersättare

Margareta Broang (M), Andreas Eraybar (L), Maria Ben Salmen Dynehäll (L), Jens Adamik (L), Johannes Hulter (S), Martin Forsell (VägV), Mats Mattsson (SD)

Övriga närvarande

Ann-Sofie Hermansson, Lars Bergsten, stadsrevisionen
Christina Hofmann, Lina Isaksson, Jonas André

Tid: klockan 16:00 – 21:38

Justeringsdag: 2017-02-09

Justerande: Jenny Broman (V) och Marie-Louise Bergström (VägV)

Sekreterare

Christina Hofmann

Ordförande

Åse-Lill Törnqvist

Ordförande

Elisabet Rothenberg (§ 10 del av, §24 del av- §27 del av)

Justerande

Jenny Broman

Justerande

Marie-Louise Bergström

Utdrag ur protokoll fört vid sammanträde med Göteborgs kommunfullmäktige ovanstående dag.

Rätt utdraget betygar, i tjänsten:

§ 6 Dnr

Valberedningens förslag till vid sammanträdet förekommande val

Handling

2017 nr 10.

Beslut

Enligt valberedningens förslag:

1. Fullmäktige godkänner de i handling 2017 nr 10 redovisade avsägelseerna.
2. De av valberedningen i kommunfullmäktiges handling 2017 nr 10 framlagda förslagen till val bifalles.

Expedieras

Valberedningen

Exp

2017-02-09

WA

§ 6

Valberedningens förslag till vid sammanträdet förekommande val m m

HANDLING

2017 nr 10

BESLUT

Kommunfullmäktige beslutar med bifall till valberedningens förslag:

BRG – Business Region Göteborg AB, Förvaltnings AB Framtiden, Göteborg Energi AB, Göteborgs Hamn AB, Göteborgs Spårvägar AB med dotterbolag håller årsstämma under första halvåret 2017. Kommunfullmäktige skall utse styrelserna i de kommunala bolagen med dotter- och dotterdotterbolag.

Med anledning härav föreslår valberedningen att kommunfullmäktige beslutar:

12. Till ledamöter, suppleanter, lekmannarevisorer och suppleanter i de kommunala bolagen för tiden från årsstämma 2017 intill slutet av årsstämma 2018 utse de personer som anges i Bilaga A - G.
13. I styrelser med sju eller fler ledamöter väljer styrelsen ordförande, 1:e vice ordförande och 2:e vice ordförande.
14. De utsedda suppleanterna skall med i punkt 15 angivna undantag anses valda och inträda i den ordning som anges i valberedningens förslag.
15. De utsedda ersättarna för skall med nedan angivna undantag anses valda att inträda i den ordning som det upptagits i valberedningens förslag.

Vid förfall för ordinarie ledamot skall, om inte i lag eller författning annat anges i dennes ställe

i första hand inträder suppleant vald för samma politiska parti som den ordinarie ledamoten,

i andra hand beträffande ledamot för S inträder suppleant för MP, V, FI, L, KD och M i nu nämnd ordning,

beträffande ledamot för MP inträder suppleant för S, V, FI, L, KD och M i nu nämnd ordning,

beträffande ledamot för V inträda suppleant för S, MP, FI, L, KD och M i nu nämnd ordning,

beträffande ledamot för FI inträder suppleant för S, MP, V i nu nämnd ordning,

beträffande ledamot för M inträder suppleant för L, KD, S, MP, V och FI i nu nämnd ordning,

beträffande ledamot för L inträder suppleant för M, KD, S, MP, V och FI i nu nämnd ordning,

beträffande ledamot för KD inträder suppleant för M, L, S, MP, V och FI i nu nämnd ordning,

beträffande ledamot för SD inträder suppleant för M, L, KD, VägV, S, MP, V och FI i nu nämnd ordning,

beträffande ledamot för VägV inträder suppleant för M, L, KD, S, MP, V och FI i nu nämnd ordning

---

Utdrag ur protokoll för vid sammanträde med
Göteborgs kommunfullmäktige ovanstående dag.
Rätt utdraget betygar
I tjänsten:

Anna-Cari Lundahl

§ 6

Valberedningens förslag till vid sammanträdet förekommande val m m

HANDLING

Bilaga E

2017 nr 10

Göteborgs Hamn AB

Ledamöter

Ulrica Messing (S)
Jan Hallberg (M)
Ronnie Ljungh (MP)
Cecilia Magnusson (M)
Bertil Hallén (S)
Jan Annerback (V)
Erling Bager (L)
Eva Olofsson (S)
Ingela Ferneborg (M)

Suppleanter

Johan Büser (S)
Johnny Bröndt (M)
Olle Ludvigsson (S)
Marcus Leijon (M)
Helene Stiernstrand (MP)
Emma Hallberg Grimme (L)

Lekmannarevisorer

Vivi-Ann Nilsson (S)
Sven Jellbo (L)

Lekmannarevisorssuppleanter

Hans Aronsson (S)
Ulf Rothmyr (L)

Bolag under Göteborgs Hamn AB

Scandinavian Distripoint AB

Ledamöter

Magnus Kårestedt (-)

Arvid Guthed (-)

Katarina Hagby (-)

Suppleant

Claes Sundmark (-)

Arendal Holding AB (vilande)

Ledamot

Magnus Kårestedt (-)

Suppleant

Katarina Hagby (-)

Göteborgs Stuveri AB (vilande)

Ledamot

Magnus Kårestedt (-)

Suppleant

Katarina Hagby (-)